

PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING 2024-2025

Krav på arbetet med aktiva åtgärder

Arbetet med aktiva åtgärder innebär att utbildningsanordnaren inom ramen för sin verksamhet ska bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att

- genomföra ett fortlöpande arbete i fyra steg (undersöka, analysera, åtgärda, utvärdera och följa upp).
- ta fram riktlinjer och rutiner mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

Arbetet ska ske i samverkan med barn och elever, samt med anställda inom verksamheterna. Utbildningsanordnaren ska löpande dokumentera arbetet.

All personal ska ta del av och känna till de riktlinjer och rutiner, för att förebygga diskriminering, som skolan har kommit överens om.

Den som driver skolan ska se till att varje verksamhet (till exempel förskola eller skola): Arbetar målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, sexualitet, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Skolan ska göra allt de kan för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkningar. Varje år ska skolan upprätta en plan mot kränkande behandling och diskriminering som innehåller dels en översikt på det som behöver göras för att främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever, dels förebygga och förhindra trakasserier.

Reviderat 2024-11-11

INNEHÅLL

Utvärdering av fjolårets plan.....	3
Nya åtgärder 24–25.....	4
Insatser	5
Stärka elevernas personliga styrkor och hur de kan användas vid motgångar. Främja elevernas förmåga till medkänsla och stärka goda relationer.....	5
Insatser	5
Att alla elever ska känna att det finns något att göra på raster.	5
Insatser	5
Insatser	5
Insatser	6
Insatser	6
Kartläggning 2024 – 2025.....	6
Främjande insatser 2024-2025	7
Kön och könsöverskridande identitet	7
Sexuell läggning och sexualitet	8
Funktionsvariation.....	8
Etnisk tillhörighet	9
Främjande åtgärder 24/25	9
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	11
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	12
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal.....	13
Rutiner för uppföljning.....	14
Begrepp	14
Diskriminering	14
Direkt diskriminering	14
Indirekt diskriminering	14
Trakasserier	15
Kränkande behandling	15
Sexuella trakasserier	15
Repressalier	15
Begrepp	15

Utvärdering av fjolårets plan

Planen har utvärderats av skolans personal och elever. Vid utvärderingen analyserade vi om åtgärderna i planen har blivit gjorda, hur resultatet blev och förslag på förbättringar till nästa års plan.

Förebyggande åtgärder 2023-2024 samt nya uppmärksammade förbättringsområden.

Under läsåret 2023-2024 har följande förbättringsområden identifierats.

Större ytor att dela upp sig i för eleverna. Egna ingångar till alla klassrum vilket gjort det lättare och luftigare vid ut- och ingångar.

PAX används av de flesta lärare som ett verktyg att stärka positiva beteenden samt studiero i klassrummen. Fungerar bra och har varit ett bra verktyg. Behöver användas i alla klasser även i de äldre årskurserna.

Skolans personal har arbetat tillsammans med elevhälsan med Tillgänglig skola för att öka kunskapen kring NPF. Har varit givande och positivt och har resulterat i en bredare kunskap hos personalen.

All personal på skolan har utvecklat sin kunskap om elever med språkstörning via SPSM. Bra utbildning vilket även den varit givande. Arbetet kring bildstöd och förtydligande av instruktioner samt att variera olika sätt att undervisa har utvecklats.

Elevråden har förbättrats och fått bättre struktur samt planerats in för hela läsåret. Några tillfällen har ställts in vilket fortfarande behöver finnas struktur för. Dagordning har kommit ut i tid bra för att kunna diskutera i klasserna och en möjlighet för alla elever att få inflytande.

Rektors ansvar att ta kontakt med kringliggande personal såsom städ, kök m.m. En viktig insats på en liten skola där kringpersonal blir mer delaktig och nära eleverna.

Planen ska gås igenom av personal som helhet under v. 44. Fungerade inte detta år eftersom planen reviderades något senare detta år.

Skolan arbetar med KiVa i alla klasser på olika sätt även fritidshemmet arbetar med Trygghet och trivsel i fritidsverksamheten. KiVa är ett arbetssätt som skolan arbetat med under en längre tid och känner sig trygg med och det fungerar bra. Eleverna är insatta och kunniga i vad KiVa är vad det står för och vad som gäller.

Det kan ändå hända kränkningar och konflikter men KiVa är ett bra redskap som personal och elever är väl förtrogna med och som hjälper till i arbetet kring olika händelser.

Respektera när någon säger STOPP/SLUTA. Att respektera varandra och förstå ett NEJ och att ett samtycke alltid ska finnas med i samspel mellan elever.

Kunna skilja på ett NEJ vad gäller samspel och ett NEJ där någon stängs ute från lek är två skilda saker.

Personal har önskat mer information kring HBTQI frågor vilket inte skett via någon föreläsning.

MUGI, extra rörelseträning och förförståelse inför idrott och regellekar har genomförts oftast under raster. En aktivitet som under detta läsår inte kunnat genomföras på samma sätt. Finns fortfarande som en önskan att kunna jobba vidare med.

Nya åtgärder 24–25

Att skapa trygg fritidsverksamhet inomhus.

Insatser

Det ska finnas närvarande personal i alla fritidsrum som används under verksamhetstid eftersom verksamheten är utspridd i flera rum. Varje rum har olika verksamhet som är tydligt förankrade hos eleverna. Tydliga rutiner och struktur genom aktivitetstavla inomhus.

Att eleverna ska kunna påverka sin egen lärsituation. Bli mer medveten om sitt eget lärande. Eleverna ska kunna känna av sina egna förmågor, kunna ta egna beslut om vad de behöver för att nå målen.

Insatser

Eleverna ska själva kunna ta pauser i arbetet hitta tillbaka till sitt arbete. Förstå vikten av att eleverna är olika och behoven ser olika ut hos eleverna. Eleverna ska känna till och kunna få svar på de sju frågorna: Vad, Hur, Varför, När, Var, Hur länge, Med vem. Alla elever ska känna sig trygga att de blir sedda varje dag.

Stärka eleven att våga stå upp för den "utsatte eleven" samt stå upp för sig själv och våga säga NEJ och JA för sig själv och andra.

Insatser

Skolan arbetar med KiVa i alla klasser ett värdegrundsarbete som riktar in sig mot att stärka elever att våga stå upp för den utsatte eleven.
Fritids startar alltid läsåret med temat trygghet och trivsel. Lekar, aktiviteter där eleverna får lära känna varandra och samarbeta med varandra.

Stärka eleven att våga stå upp för den "utsatte eleven" samt stå upp för sig själv och våga säga NEJ och JA för sig själv och andra.

Insatser

Skolans elever arbetar med "Välbefinnande i skolan" i samarbete med elevhälsan.

**Stärka elevernas personliga styrkor och hur de kan användas vid motgångar.
Främja elevernas förmåga till medkänsla och stärka goda relationer.**

Insatser

Arbete med välbefinnande i skolan i samarbete med elevhälsan.

Att alla elever ska känna att det finns något att göra på raster.

Insatser

Skolan erbjuder rastverksamhet ca 3g/vecka. Planera elevledd rastverksamhet även under lunchraster om intresse från elever finns.

Att göra alla elever medveten om att Mariebyskola är en skola som jobbar med KiVa, ett förebyggande mobbningsarbete.

Insatser

Eleverna ska få se resultat och få en förklaring av innehållet i de enkäter de svarar på gällande värdegrundsarbete samt ta del av planen mot kränkande behandling i samarbete med elevhälsan.

Att jobba med språkbruket.

Insatser

All personal reagerar på dåligt språkbruk och kommenterar/ ifrågasätter ordvalet. Skolan får inte "blunda för" ordvalen som är nedsättande, kränkande, svärord och olika könsord som ett känslouttryck.

Respektera när någon säger STOPP/SLUTA/NEJ

Insatser

Diskussioner om detta är återkommande i den dagliga verksamheten både i skola och fritids.

Eleverna behöver lära sig respektera när någon säger STOPP/ SLUTA/ NEJ.

Skolan arbetar med KiVa materialet där gränssättning och respekten för varandra ingår.

Fskl jobbar med massage med samtycke för att stärka elevernas rätt att säga Ja och Nej.

Vuxna behöver föregå med gott exempel och gärna förstärka med tecken.

Eleverna ska känna sig trygga med att något görs att de blir lyssnad på om något skulle hända.

Insatser

För att elever ska känna förtroende och våga berätta händelser måste de få en återkoppling av det som görs.

Kartläggning 2024 – 2025

Kartläggningsmetoder

- Enkäter
- Intervjuer
- Samtal t.ex. utvecklingssamtal
- Veckoutvärderingar
- KiValektioner
- Trygghetsvandringar

Områden som berörs i kartläggningen

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Hur eleverna involveras i kartläggningen

- Samtal med eleverna, kan ske enskilt, liten grupp eller hela klassen, tillsammans med klasslärare eller elevhälsoteamet beroende på samtalens syfte.
- KiVaenkät för elever i åk Fskl-6 i april/maj
- Ska enkäter
- Enkät Mobbning och kränkande behandling
- KiValektioner där eleverna utvärderar sin lärmiljö kontinuerligt under läsåret.
- Utvecklingssamtal
- Klassråd och elevråd

Hur personal involveras i kartläggningen

- Via Värdegrundsgruppen, som har fokus på dessa frågor
- EHT
- Samtal i arbetslagen
- Konferenser
- Studiedagar
- Forum för övrig personal, städ, mat, vaktmästare för att få information om detta dokument, rektor ansvarar.

Främjande insatser 2024-2025

Främjande insatser, utifrån diskrimineringsgrunderna, handlar om att stärka de positiva förutsättningarna för trygghet och goda demokratiska värderingar som finns i verksamheten samt att eleverna ska få ökad kunskap och förståelse om värdegrunden.

I Igr 22 framgår det att "Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling". Utifrån detta arbetar skolan med följande främjande insatser:

Kön och könsöverskridande identitet

Skolan organiserar lek- och lärmiljöer som passar alla elever. Tänker på hur vi benämner de olika rummen för att minska de könsstereotypiska rollekarna eller tillgång till rummen. Vi ser över material och leksaker som vi erbjuder, ser till att det finns en variation på leksaker.

Insatser

- Vi respekterar pronomen och namn, frågar om vi inte vet och säger hen om vid osäkerhet. Vi använder könsneutralt uttryck i dokument.
- Skolans personal strävar mot att vara goda förebilder för att visa att alla kan göra allt oavsett könstillhörighet/könsidentitet.
- Skolan erbjuder möjlighet till ombyte och dusch i enskilt rum alternativt draperi, i samband med idrott/bad.
- Vi undviker att dela in klasser/grupper/lag i tjej- och killgrupper.
- Vi tänker på att inte använda könstrotypiska benämningar till grupper av barn. Säger "Gänget" eller namn på någon/några av eleverna.
- Vi säger "Vårdnadshavare" eller "vuxna hemma" och utgår ej från att det ska vara 2 vuxna i en familj.

Sexuell läggning och sexualitet

Skolan reagerar, och lyfter till diskussion i klassrummen, direkt när/ om vi hör nedsättande kommentarer gällande sexuell läggning.

Insatser

- Vara normkritisk i samtal och diskussioner om sexuella läggningar. Skolan ska inte utgå ifrån att heterosexualitet är normen.
- Skolans personal ska inte anta att de vet vilken sexualitet eller sexuell läggning en person har.
- Klassläraren väljer litteratur med varierande normkritisk innehåll.
- Vi ursäktar inte beteende av elever och skyller på deras könsidentitet eller sexuella läggning som ursäkt för beteendet. Informera istället om vikten av samtycke.

Funktionsvariation

När en elev har någon form av funktionsvariation ska skolan gå igenom en checklista för att säkerställa elevens deltagande i all undervisning, miljöer och aktiviteter.

Skolan erbjuder möjlighet till ombyte och toalett, dusch i enskilt rum alternativt draperi, i samband med idrott/ bad.

På idrotten kan t ex elever få prova på sporter anpassade för personer med funktionsvariation.

Insatser

- Skolan ser till att elever med funktionsvariation eller funktionsnedsättning får den hjälp och det stöd som eleven har rätt till. T.ex. inlästa texter, kompensatoriska

hjälpmedel, extra tydliga lektionsplaneringar, punktlister och visuella genomgångar, resursstöd m.m.

- Information vid nyanställning kring elever med särskilda behov/ funktionsvariation i någon form ska ges.
- Anpassa rastlekar så att alla elever kan delta utifrån sina förutsättningar. Få stöd och hjälp att komma in i leken.
- Vid studie och skolövergångar ska information om eleven delas med mottagande verksamhet.

Etnisk tillhörighet

Insatser

- Vi väljer arbetsmaterial tex. böcker, läromedel, film som har en etnisk variation.
- Vi tänker på hur vi använder vårt språk t.ex att vi inte säger hudfärgad till pennan som är beige/rosa.
- Skolan ska uppmärksamma andra kulturer och personer genom undervisningen.
- Uppmärksamma i klasserna alla olika nationaliteter vi har på skolan.
- Uppmärksamma samer och det samiska språket under läsåret.

Främjande åtgärder 24/25

Åtgärder som sätts in för att förhindra trakasserier och kränkningar utifrån det som framkommit vid olika kartläggningar under föregående läsår samt stärka de positiva förutsättningarna för trygghet och goda demokratiska värderingar som finns i verksamheten för att eleverna ska få ökad kunskap och förståelse om värdegrunden.

MÅL	ÅTGÄRD	ANSVAR	NÄR	UPPFÖLJNING
Nolltolerans för nedvärderande språkbruk	Kontakt med vårdnadshavare till de elever som talar nedsättande till andra elever eller vuxna.	Rektor /all personal	Hela året	Sker kontinuerligt av lärare i varje klass och vid intervjuer med alla elever enskilt.
Öka personalens medvetenhet om diskriminering och kränkande behandling för att säkerställa	Arbeta med skolans riktlinjer och rutiner för att förebygga diskriminering genom olika värderingsövningar.	Rektor/Lärgruppen för värdegrundsfrågor	Genomgång av planen under v.	Uppföljning av planen sista arbetsveckan.

tryggheten för elever i skolans alla miljöer.			44 gällert all personal.	
Säkerställa tryggheten för elever i skolans alla miljöer.	Arbeta med skolans riktlinjer och rutiner för att förebygga diskriminering i varje klass genom att göra en rundvandring med eleverna för att titta på elevernas lärmiljö, ute- och inne. Trygghetsvandring.	Klasslärare	Senast v. 43	Klasslärare Senast vecka 43 Klassråd, olika befintliga enkäter, intervjuer. Utvärdering kontinuerligt i arbetslaget.
Säkerställa tryggheten för elever i skolans alla miljöer.	Arbeta kontinuerligt med antimobbnings- programmet KiVa.	Värdegrundsgruppen	Löpande under hela året. En lektion varannan vecka.	Kontinuerligt i arbetslaget. Stående punkt efter genomförd KiVa-lektion.
Säkerställa tryggheten för elever i skolans alla miljöer.	I anslutning till raster, före och efter skolan samt under fritidstid ska personalen finnas i större utsträckning i de utrymmen som upplevts som otrygga. Personal ska finnas med i eller i omedelbar närhet till omklädnings- rummen för ökad trygghet. Erbjuder enskild dusch vid behov	. Rektor ansvarar för att en vuxen alltid finns i barnens närhet när de byter om. All personal ansvarar för att ha större uppsikt på otrygga platser	Under hela året	Direkt återkoppling från eleverna. Klassråd, olika befintliga enkäter, intervjuer. Utvärdering kontinuerligt i arbetslaget.
Säkerställa tryggheten för elever i skolans alla miljöer.	Vuxna bestämmer promenadkamrat, vem man sitter med i bussen, platser vid matsituationer, talutrymme via pax m.m	Ansvarig pedagog	Hela året	Direkt återkoppling från eleverna.
Säkerställa tryggheten för elever i skolans alla miljöer.	Vuxna finns med som stöd och visar elever i behov av hjälp hur man låser och låser upp på toaletten.	Ansvarig pedagog	Hela året	Direkt återkoppling från eleverna.

Säkerställa tryggheten för elever i skolans alla miljöer.	Tydlig struktur för rastvärdarnas arbete. Lekstöd för vissa elever, stöd vid olika lagspel och vid elevernas lekvärdsarbete. Vuxenplanerade rastaktiviteter 3 g/v.	All personal	Hela året	Direkt återkoppling från eleverna. Klassråd, olika befintliga enkäter, intervjuer. Tisdagsmötet samt kontinuerligt i arbetslaget.
Alla elever ska våga stå för sina åsikter och kunna säga NEJ när det är något de inte accepterar.	Arbeta med KiVa. Följa skolans ANDT plan (policy mot alkohol, narkotika, droger och tobak). Ge eleverna bra förutsättningar att ta egen ställning mot det som kan vara skadligt. Se vidare ANDT planen.	Rektor och all personal	Hela året	I arbetslaget i slutet av höst resp. vår terminen.
Alla elever ska få kunskap om att möta och respektera olikheter i vårt samhälle.	Plocka ut filmer som eleverna kan se som ex. På hur vi kan möta olikheter som finns i vårt samhälle.	Ansvarig pedagog	Hela året	I arbetslaget i slutet av terminen.
Säkerställa att lagkraven följs för alla elevers säkerhet och trygghet i skolan.	Nolltolerans mot maktlekar. Vuxna behöver lotsa elever till alternativa lekar.	Rastvärdar och all personal	Hela året	Direkt återkoppling från eleverna
Skapa goda rutiner för att säkerställa lagkraven för alla elevers säkerhet och trygghet på skolan	Fortsätta att utveckla tydliga rutiner kring utvärdering av det förebyggande arbetet mot diskriminering.	Rektor och all personal	Hela året	I arbetslaget i slutet av höst- resp vårterminen.
Öka elevernas inflytande	Utveckla elevrådets form, innehåll och syfte. Introducera nya elevrådsrepresentanter i elevrådet. Vara delaktig i innehållet i elevens val. Två gånger per termin inplaneras i SKA planen	Rektor och all personal.	Hela året	Utvärdering i klassråden eller i direkt anslutning till aktiviteten. I varje arbetslag i direkt anslutning till aktiviteten.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Skolan arbetar för att alla elever ska känna trygghet, lust, glädje och delaktighet. Elever ska känna glädje i att lära, alla ska ges en möjlighet att lyckas i och utanför skolan. Mariebyskola har nolltoleransens mot trakasserier och kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Dispyter och småbråk mellan elever är något som händer och ingår i det pedagogiska arbetet att lösa.

Om det däremot kommer signaler om att en elev känner sig diskriminerad, trakasserad eller kränkt innebär det att skolan måste vidta åtgärder. All personal i skolan har skyldighet att anmäla incidenter till DF Respons. Rektor ska skyndsamt utreda och vidta åtgärder.

Om någon som arbetar i skolan (även vaktmästare, kökspersonal, städpersonal samt busschaufför) ser elever som utsätts för någon form av kränkning har de en skyldighet att ingripa så att kränkningen upphör. Skolans rektor ser till att informera dessa kategorier om skolans riktlinjer och rutiner för att förebygga diskriminering.

Om elev kränker elev eller om personal kränker elev ska incidenten anmälas i DF-respons och rektor ska informeras omgående.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

Om en elev utsätts för någon form av kränkande behandling följer skolan rutiner /utredning enligt en viss mall.

Steg 1

Den person (pedagog, övrig personal, elev eller förälder) som upptäcker eller får kännedom om kränkningar eller mobbning ska genast informera klasslärare, rektor eller specialpedagog. Den i skolan som tar emot anmälan eller får kännedom om en händelse anmäler direkt i DF RESPONS. Anmälan om att ett ärende uppstått går som information till rektor och kommunens barn- och utbildningsnämnd.

Steg 2

Utredning ska påbörjas av rektors utsedda utredarna. Utredarna samlar in så mycket fakta som möjligt. Rektor avgör huruvida det handlar om en kränkning enligt skollagens mening. Utredarna samtalar med den utsatte eleven och de elever som deltagit i kränkningen/mobbningen. Utredningen följer en tydlig arbetsgång med dokumentation i DF Respons. Samtalet görs alltid av minst två vuxna för att kunna dokumenteras. En tid för uppföljning bokas in. Information till de inblandades vårdnadshavare. EHT elevhälsoteamet informeras eventuellt om ärenden.

Steg 3

Utredningens innehåll med insatser och åtgärder för de inblandade anges i DF RESPONS.

Steg 4

Uppföljning med den utsatte eleven för att se om någon beteendeförändring skett.

Steg 5

Uppföljning med de som deltagit i kränkningarna/mobbningen för att se om någon beteendeförändring skett.

Steg 6

Om ingen beteendeförändring sker kallar skolan/rektor till möte med elev och vårdnadshavare.

Steg 7

Om samtalen inte hjälper kopplas ytterligare personer från t.ex. elevhälsoteamet in för ytterligare samtal och åtgärder. Ev. polis eller socialanmälan görs.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Skolan är skyldig att utreda om någon har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling. Så snart någon fått kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt påbörjas en utredning. Det krävs inga bevis, det är den enskilda elevens uppfattning som skolan ska utgå ifrån.

Om en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling av en vuxen följs nedanstående plan

Steg 1

Händelsen anmäls i första hand till klasslärare eller till rektor. Eleven kan också vända sig till annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.

Händelsen ska anmälas i DF respons.

Steg 2

Mottagaren av anmälan anmäler händelsen till rektor.

Steg 3

Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för att detta sker är rektor.

Steg 4

Rektor informerar sin chef/förvaltning.

Steg 5

Rektor ansvarar för att utredning genomförs.

Samtal förs med samtliga berörda parter.

Samtalen dokumenteras.

Rektor ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.

Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.

I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör rektor, eventuellt tillsammans med sin chef, om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet.

Rektorn informerar den anställde om rätten till fackligt stöd.

Åtgärderna dokumenteras.

Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare.

Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.

Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.

Rutiner för uppföljning

Vidtagna åtgärder ska alltid följas upp inom tid som bedöms som rimlig. Vid behov flera uppföljningar. Rektors chef bör vara informerad och i vissa fall delta i utredningen. Eventuellt bör ytterligare kompetens t.ex. psykolog kopplas in.

Rutiner för dokumentation

Kränkningar skall alltid utredas och dokumenteras via en särskild blankett. Händelsen, utredning, åtgärder samt bedömningar som gjorts utifrån utredningen och uppföljning. Rektor ansvarar för att vidarebefordra informationen till huvudman.

Ansvarsförhållande

Rektor har det övergripande ansvaret för att "Riktlinjer och Rutiner för att förebygga diskriminering" upprättas och utvärderas.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan). Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga",

"homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen kapitel 6, som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Begrepp

Hbtqi: Homosexuell, bisexuell, trans, queer och intersex. Ett paraplybegrepp för personer som bryter mot normer gällande kön och sexuell attraktion.

Homosexuell: Personer som blir kär i de med samma kön.

Bisexuell: Personer som blir kär båda könen.

Transperson: Man känner sig inte som det kön man tilldelats vid födseln.

Queer: Personer som inte följer samhällets normer gällande kön, könsidentitet, könsuttryck och sexuell attraktion.

Intersex: Personer som föds med både testiklar och livmoder.

Ickebinär: Kan vara att man inte känner sig som varken tjej eller kille eller att det kan variera över tid. Pronomen "hen" eller "den" används ofta av ickebinära personer.

Hetrosexuell: Att bli kär i personer av motsatt kön.

Cisgender: Att känna sig som det könet som tilldelades vid födseln.

Könsidentitet: Det kön man själv kallar och identifierar sig med.

Könsuttryck: Det sätt man uttrycker sitt kön med både fysiska och kroppsliga attribut. Kan även vara genom kläder eller saker personen gör.

Tilldelat kön / juridiskt kön: Det man föds med; snopp/testiklar eller snippa/livmoder. Det som står i passet.

Könsdysfori: Känsla av att vara född i fel kropp, vara tilldelad fel kön vid födseln.

Könsdysforiutredning / könsidentitetsutredning: För transpersoner som önskar ingrepp och hjälp mot könsdysfori. Innebär remiss, preliminär diagnos, ev. stopphormoner, fastställande av diagnos, kirurgi och könskonträr behandling.

Könsbekräftande vård och behandling: Behandling och ingrepp på kroppen så att den passar könsidentiteten för transpersoner.